

Elinkeinojaosto	§ 173	10.11.2020
Kaupunginhallitus	§ 485	07.12.2020
Kaupunginvaltuusto	§ 75	14.12.2020

Savonlinnan Hankekehitys Oy:n maksuvalmiuden turvaaminen

ELJ § 173

Selostus:

Savonlinnan Hankeyhtiön maksuvalmius on voimakkaasti heikentynyt .Esityslistaliite A Kassatilanne (SALAINEN, laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta, JulKL 24 § k.17) on yhtiön hallituksen toimittama selvitys yhtiön maksuvalmiuskriisin syistä. Kaupungin on tuettava yhtiötä jotta ehkäistään yhtiön ajautuminen kassakriisiin.

Osakeyhtiölain mukaan mikäli yhtiö ei pysty hoitamaan velvollisuuksiaan yhtiö ajautuu selvitystilaan.

Hankeyhtiön hallitus esittää 26.10.2020 luottolimiittiä kassakriisin välttämiseksi. Hankeyhtiön hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan neuvotteluissa 30.10.2020 antama esitys luottolimiitin suuruudesta on 500 000 euroa. Lisäksi yhtiö tarvitsee avustuksen yhtiön välittömän maksuvalmiuskriisin välttämiseksi.

Takaukseen liittyvä säädöspohja
Kunnan yleinen toimiala

Kuntalain 7 §:n mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa ja sille laissa säädetyt tehtävät.

Kuntalain 129 § ja komission takaustiedoksianto

Kuntalain 129 §:n mukaan Kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla.

Kuntalain 129 §:n mukaan kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Kunnan on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään.

Komission takauksia koskevan tiedoksiannon 2008/c/155/02 mukaan, esityslistaliitteenä C:

1. lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa
2. takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti (kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika)
3. takaus ei kata missään vaiheessa enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä
4. takauksesta/lainasta maksetaan markkinaperusteinen hinta

EU – tiedoksiannossa on myös todettu, että jos jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, se ei tarkoita sitä, että laina katsottaisiin automaattisesti valtiontueksi.

Kuntien on riittävän oikeusvarmuuden saavuttamiseksi perusteltavaa pyrkiä lähtökohtaisesti noudattamaan tiedonannossa määriteltäviä vaatimuksia. Mikäli kunta poikkeaa tiedonannossa määritellyistä vaatimuksista, niin kunnalla on näyttötaakka siitä, että takaukseen ei sisälly kiellettyä valtiontukea.

Valmistelussa saatujen edellämainittujen tietojen mukaan kaikki edellä mainitut perusteet takauksen myöntämiselle ei tässä tapauksessa täyty ja takausta ei voida myöntää.

(Valmistelu: vs. Elinkeinojohtaja Jarmo Häkkinen p. 044 417 4008
hallintojohtaja- kaupungin lakimies Aki Rasimus ja talousjohtaja Arja Petriläinen)

Kaupunginjohtajan esitys:

Elinkeinojaosto päättää myöntää Hankekehitysyhtiölle 60 000 euron lisärahoituksen vuodelle 2020.

Elinkeinojaosto esittää asian edelleen kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle

Käsittely:

Savonlinnan Hankekehitys Oy:n hallituksen puheenjohtaja Seija Puputti selosti kassatilanteen.

Puheenjohtaja Olli Österlund poistui esteellisenä kokouksesta päätöksen teon ajaksi (Hall 28 § 1 m. 5 k).

Kokouksen puheenjohtana toimi tämän pykälän ajan I varapuheenjohtaja Anja Backman.

Päätös:

Kaupunginjohtaja täydensi esitystään lisäesityksenä siten, että annetaan yhtiön hallitukselle toimintaohje jatkossa ennakoivasti seurata ja tehdä kassasuunnitelma ja kassavirtaennuste kuukausittain riittävän pitkälle ajanjaksolle ja reagoida ajoissa jotta estetään ajautuminen jatkossa maksuvalmiusongelmiin

Elinkeinojaosto hyväksyi päätösesityksen.

Tiedoksi: Savonlinnan Hankekehitys Oy ja hallitus

Toimenpiteet: Kaupunginhallitus

KH § 485

Selostus: Savonlinnan Hankekehitys Oy:n hallitus on 10.11.2020 päättänyt esittää omistajalle, että Savonlinnan kaupunki myöntää yhtiölle 500 000 euron suuruisen lainan yhtiön toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Lainaa yhtiö nostaisi tarvittaessa kassatilanteen vakauttamiseksi; esityslistaliite A.

Lainaan liittyvä säädöspohja:

Kunnan yleinen toimiala

Kuntalain 7 §:n mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa ja sille laissa säädetty tehtävät. Kuntalain 129 §:n mukaan Kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädettyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski.

Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Yhtiön antaman ilmoituksen mukaan sillä ei ole antaa kaupungille kuntalain 129 §:n mukaisia vastavakuuksia lainalle. Samoin yhtiöllä ei ilmoituksensa mukaan ole mahdollisuutta saada rahoituslaitoksista rahoitusta, koska sillä ei ole edellä mainittuja vakuuksia. Yhtiöllä on mahdollisuus saada kaupungin 100 prosentin takauksella rahoitusta. Kaupungilla on kuitenkin oikeus myöntää enintään 80 prosentin takaus. Edellä mainituilla perusteilla kaupungilla ei ole mahdollisuuksia arvioida lainalle markkinaehtoista korkoa.

Avustus

Savonlinnan kaupungilla on omistajana mahdollisuus antaa rahoitusta sijoittamisella omaan vapaaseen pääomaan tai avustuksella. Lainan tai omavelkaisen takauksen antaminen ei ole mahdollista voimassa olevien valtioneuvoston yms. säännösten perusteella, koska yrityksellä ei ole antaa niihin riittäviä

vastavakuuksia.

Savonlinnan kaupunki ei ole aiemmin myöntänyt; omavelkaista takausta, lainaa eikä avustusta yritykselle. Rahoitusosuuden, joita kaupunki vuosittain maksaa perustuvat yhtiön ja kaupungin kesken tehty asiantuntijapalvelujen myynti/ostosopimukseen.

Rahoitustavan arvioinnissa tulee ottaa huomioon kuntalain yleinen toimiala 7 §, jonka mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa ja sille laissa säädetyt tehtävät. Lisäksi tulee ottaa huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään.

SEUT 107 ja 108 artikla määräyksen kilpailutilanteessa markkinoilla

SEUT 107 1 artikla; ” tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan”.

SEUT 108 3 artikla; järjestelystä on ilmoitettava etukäteen komissiolle, joka arvioi, onko toimenpide hyväksyttävissä sisämarkkinoille. Ennakkoilmoitusvelvollisuudesta on olemassa useita merkittäviä poikkeuksia; de-minimistuki (vähämerkityksinen tuki, komission asetus 1407/2013, tuki ei ylitä 200 000 € kolmen verovuoden aikana), SGEI de minimistuki 360/2012 (korkeintaan 500 000 € kolmen verovuoden aikana – ei etukäteistä ilmoitusta tai raportointivelvollisuutta, asiakirjojen säilytysvelvollisuus 10 vuotta).

EU oikeuskäytännön mukaan tukina pidetään sellaisia toimenpiteitä, jotka muodossa tai toisessa ovat omiaan suosimaan yrityksiä suoraan tai välillisesti tai joita on pidettävä sellaisena taloudellisena etuna, jota edunsaajayritys ei olisi saanut tavanomaisten markkinoilla sovellettavien ehtojen mukaan.

Valtiontukisäännöksiä sovelletaan myös kuntien omistamiin yrityksiin. Koska valtiontuet ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä, on annettavalle tuelle löydettävä hyväksyttävä peruste. Lisäksi tuki on myönnettävä yksityiskohtaisen menettelysäännösten mukaisesti.

Valtiontukisääntelyn kannalta yrityksiä ovat kaikki taloudellista toimintaa harjoittavat yksiköt niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta. Taloudellista toimintaa on tavaroiden tai palveluiden tarjoaminen markkinoille. EU:n valtiontukisäännösten ja – määräysten vastaisessa menettelyssä ei ole kyse vain menettelyvirheestä (KuntaL 135 §). Kielletty valtiontuki voidaan määrätä korkoineen takaisinperittäväksi tuen saajalta.

Vapaaseen omaan pääomaan sijoittamisen (SVOP) ja avustuksen

myöntämistä koskeva arviointi:

Arvioitaessa vapaa omaan pääomaan sijoittamista (SVOP) ja avustuksen myöntämistä suhteessa valtiotukisääntelyyn, tulee ottaa huomioon markkinasijoittajaperiaate. Tämän mukaan arvioidaan, olisiko vastaavan kokoinen, tavanomaisissa markkinatalouden olosuhteissa toimiva yksityinen sijoittaja tehnyt sijoituksen samoissa olosuhteissa. Jos vaihtoehtona rahoituksen antamiselle olisi yhtiön ajautuminen konkurssitilanteeseen, rahoituksen antamista yritykselle voidaan pitää menettelynä, jonka yksityinen sijoittaja vastaavassa tilanteessa omistajana tekisi.

Riskianalyysi (Salainen JulkL 24.1 §:n 20-kohta) esityslistaliite C.

Savonlinnan Hankekehitys Oy:n antama selostus yhtiön tilanteesta ja talousennusteesta 2019-2021 on esityslistaliitteenä B (Salainen JulkL 24.1 §:n 20-kohta). Yhtiön esittämien tunnuslukujen mukaan voidaan todeta, että yhtiö ei täytä vaikeuksissa olevan yrityksen tunnusmerkkejä, joten taloudellisen tuen myöntäminen ei ole kiellettyä.

Esityslistaliitteenä D Savonlinnan Hankekehitys Oy:n tp 2019.

Yrityksen toimintaa on pidettävä kaupungin elinvoimaisuuden säilyttämisen kannalta perusteltuna ja tarkoituksen mukaisena, kun otetaan huomioon sille tulevalle taloussuunnitelmakaudelle asetetut toiminnalliset- ja kehittämistavoitteet.

Yhtiön toiminta on kokonaisuudessaan järjestetty 1§, 126 § ja 128 §:n edellyttämällä tavalla eikä näin ollen tästä johtuvaa estettä yhtiön pääomituksen lainmukaisuudelle ole.

Kyse ei ole SEUT 107 1 kohdan mukaisesta laittomasta valtiontuesta, sillä toimenpiteellä ei vääristetä kilpailua eikä sillä ole vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Toimenpiteen katsotaan vääristävän tai uhkaavan vääristävän kilpailua, jos se on omiaan parantamaan tuensaajan asemaa verrattuna yrityksiin, joiden kanssa se kilpailee. Näin ollen voidaan pitää poissuljettuna, että sijoituksella olisi SEUT 107 artiklan tarkoittamaa kilpailua vääristävää tai edes vääristymisen uhkaa aiheuttavaa vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Vapaaseen pääomaan sijoittaminen (SVOP), on mahdollista saada takaisin yhtiön taloudellisen tilanteen tervehtymisen ja maksukyvyn parantumisen jälkeen, mutta avustusta ei.

Kuntalain 14 §:n mukaan kunnanvaltuusto päättää takaussitoumuksen ja muun vakuuden antamisesta toisen velasta.

SVOP sijoitus voidaan rinnastaa muun vakuuden antamiseksi toisen velasta, koska tässä tapauksessa sijoituksella luodaan edellytykset yrityksen harjoittaman liiketoiminnan kehittämiseksi, mikä edesauttaa työpaikkojen säilymiseen ja uusien syntymiseen Savonlinnan talousalueelle. Menettely voidaan rinnastaa kuntalain muun vakuuden antamiseen. Perusteluna on se, että SVOP sijoitus voidaan palauttaa takaisin kaupungille yhtiön taloudellisen niin salliessa.

Savonlinnan kaupunginhallitus on 5.2.2018 § 31 delegoinut elinkeinojaostolle seuraavan toimivallan: Elinkeinojaostolla on toimivalta päättää Savonlinnan kaupungin elinkeinopoliittisten investointihankkeiden ja toiminta-avustusten hyväksymisestä ja omarahoitusosuudesta tulosalueensa määrärahan puitteissa.

Elinkeinojaoston toimivalta ei kata omistajan sijoituksia yhtiön omaan pääomaan.

Savonlinnan kaupungin konserniohje

Savonlinnan kaupungin voimassa olevan konserniohjeen kohdan 10 mukaan tytäryhteisön on jo valmisteluvaiheessa haettava omistajan ennakkokäsitys tehdessään päätöstä merkittävästä asiasta. Tähän kuuluu mm. kaikki lainanotto ja –anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen. Velvollisuus omistajan ennakkokäsityksen hankkimiseen on tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajalla tai toimitusjohtajalla. Omistajan ennakkokäsitys haetaan konsernivastuuhenkilön kautta.

Konserniohjeen 4 kohdan mukaan konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, säännöistä, perus- tai osakassopimuksista muuta johdu. Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta. Konserniohjeen noudattamatta jättäminen voi kuitenkin johtaa vahingonkorvausvastuuseen, mikäli sen noudattamatta jättämisen seurauksena on merkittävää haittaa tai vahinkoa tytäryhteisölle tai omistajalle.

Savonlinnan Hankekehitysyhtiö Oy ei ole hakenut konserniohjeen mukaista toimintaohjetta marraskuussa 2020 tekemiinsä rahoitusjärjestelyihin. Hankekehitysyhtiön hallituksen puheenjohtaja Seija Puputti, joka on myös Savonlinnan Vuokratalot Oy:n hallituksen jäsen, oli kuultavana elinkeinojaostossa 10.11.2020 §:ssä 173 hankekehitysyhtiön maksuvalmiusongelmista. Hallituksen puheenjohtaja Seija Puputti ei tuonut millään tavalla esille seuraavassa kappaleessa esitettyä rahoitusjärjestelyä.

Konserniohjeen mukaisesti hallituksen puheenjohtaja tai toimitusjohtaja on velvollinen hakemaan konserniohjeen.

Salainen Julkl

24 § k. 21

Asian selvittämisen ja jatkovalmistelun osalta kaupunginhallituksen tulee pyytää ainakin seuraavat selvitykset Savonlinnan Hankekehitysyhtiö Oy:n hallitukselta:

1) Miten yhtiön hallitus on toiminut elinkeinojaoston antaman toimintaohjeen mukaisesti, kun yhtiön tulee jatkossa ennakoivasti seurata ja tehdä kassasuunnitelma ja kassavirtaennuste kuukausittain riittävän pitkälle ajanjaksolle ja reagoida ajoissa jotta estetään ajautuminen jatkossa maksuvalmiusongelmiin

2) selvityksen Savonlinnan Hankekehitys Oy:n ja Salainen Julkl 24 § k. 21 kanssa tehdyistä rahoitusjärjestelyistä.

Lisäksi hallitusten puheenjohtajilta ja toimitusjohtajalta tulee pyytää selvitys seuraavasta asiasta:

3) Konserniohjeen kohdan 10 mukaisesti tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajalla tai toimitusjohtajalla on velvollisuus omistajan ennakkokäsityksen hankkimiseen rahoitusjärjestelyyn. Näin ollen pyydetään Savonlinnan Hankekehitys Oy:n ja :n hallituksen puheenjohtajalta ja toimitusjohtajalta selvitys miksi edellä mainuttua konserniohjetta ennakkokäsityksestä ei haettu elinkeinojaostolta.

(valmistelu: kaupungin lakimies Aki Rasimus 044 417 4041, talousjohtaja Arja Petriläinen 044 417 4096 ja vs elinkeinojohtaja Jarmo Häkkinen, p. 044 417 4008).

Kaupunginjohtajan esitys:

Kaupunginhallitus päättää pyytää selostusosan mukaiset selvitykset asian jatkovalmistelua varten.

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto siirtää elinkeinotoimen kohdeavustuksista enintään 200 000 euroa yleiskatteelliseksi avustukseksi, jonka elinkeinojaosto voi myöntää de-minimis-tukena tarvittaessa sillä edellytyksellä, että se täyttää de-minimis-tuen myöntämisen kriteerit.

Käsittely:

Kaupunginhallitus päätti kuulla asiasta Hankeyhtiön puheenjohtaja Seija Puputtia ennen hänen poistumistaan esteellisenä kokouksesta (HallL 28 § 1 m. 5 k). Pekka Turunen poistui esteellisenä kokouksesta (HallL 28 § 1 m. 4 k).

Päätös: Esitys hyväksyttiin.

Toimenpiteet: Kaupunginvaltuusto
Savonlinnan Hankekehitys Oy, toimitusjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja
Savonlinnan Vuokratalot Oy, toimitusjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja

KV § 75

Kaupunginhallituksen esitys:

Kaupunginvaltuusto siirtää elinkeinotoimen kohdeavustuksista enintään 200 000 euroa yleiskatteelliseksi avustukseksi, jonka elinkeinojaosto voi myöntää de-minimis-tukena tarvittaessa sillä edellytyksellä, että se täyttää de-minimis-tuen myöntämisen kriteerit.

Käsittely: Valtuutetut Seija Puputti ja Olli Österlund poistuivat esteellisinä kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi (KuntaL 97 § 1 mom).

Valtuutettu Lea Sairanen teki kaupunginhallituksen esityksestä poikkeavan Eija Stenbergin kannattaman muutosesityksen:

Kaupunginhallituksen esitys muutetaan muotoon;

"Kaupunginvaltuusto siirtää elinkeinotoimen kohdeavustuksista enintään 200 000 euroa yleiskatteelliseksi avustukseksi, jonka elinkeinojaosto voi myöntää tarvittaessa Savonlinnan Hankekehitys Oy:lle.

Perustelut: Hankeyhtiö on hakenut ja saanut projekteja toimijana, joka ei toimi markkinoilla, oman yhtiöjärjestyksensä mukaisesti. De minimis tuki on tarkoitettu markkinoilla toimiville yhtiöille, jota Savonlinnan kaupungin omistama Hankekehitys yhtiö ei ole."

Kun oli tehty kaupunginhallituksen esityksestä poikkeava kannatettu esitys, oli suoritettava äänestys. Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä kaupunginhallituksen esityksen puolesta annettiin 36 jaa -ääntä ja Lea Sairasen esityksen puolesta 13 ei-ääntä.

Päätös: Puheenjohtaja totesi kaupunginvaltuuston hyväksyneen kaupunginhallituksen esityksen.

Äänestysluettelo liitetään pöytäkirjaan.